

Satakunnan järjestökysely 2026

Satakunnan järjestökysely 2026

Satakunnan yhteisökeskus julkaisu 1/2026
Satakunnan yhteisökeskus julkaisusarja

ISSN 2490-2071 (verkkojulkaisu)

© Satakunnan yhteisökeskus ja kirjoittajat

JULKAISIJA

Satakunnan yhteisökeskus
Otavankatu 5 28100 PORI

p. 044 740 9922
toimisto@yhteisokeskus.fi
www.yhteisokeskus.fi

Julkaisu on saatavilla sähköisenä: www.yhteisokeskus.fi/julkaisut

Sisällys

Johdanto	03
1. Yhdistysten toiminta	04
2. Yhdistysten talous	09
3. Toiminta ja yhteistyö	15
4. Vapaaehtoiset	25
5. Tulevaisuus	31

Johdanto

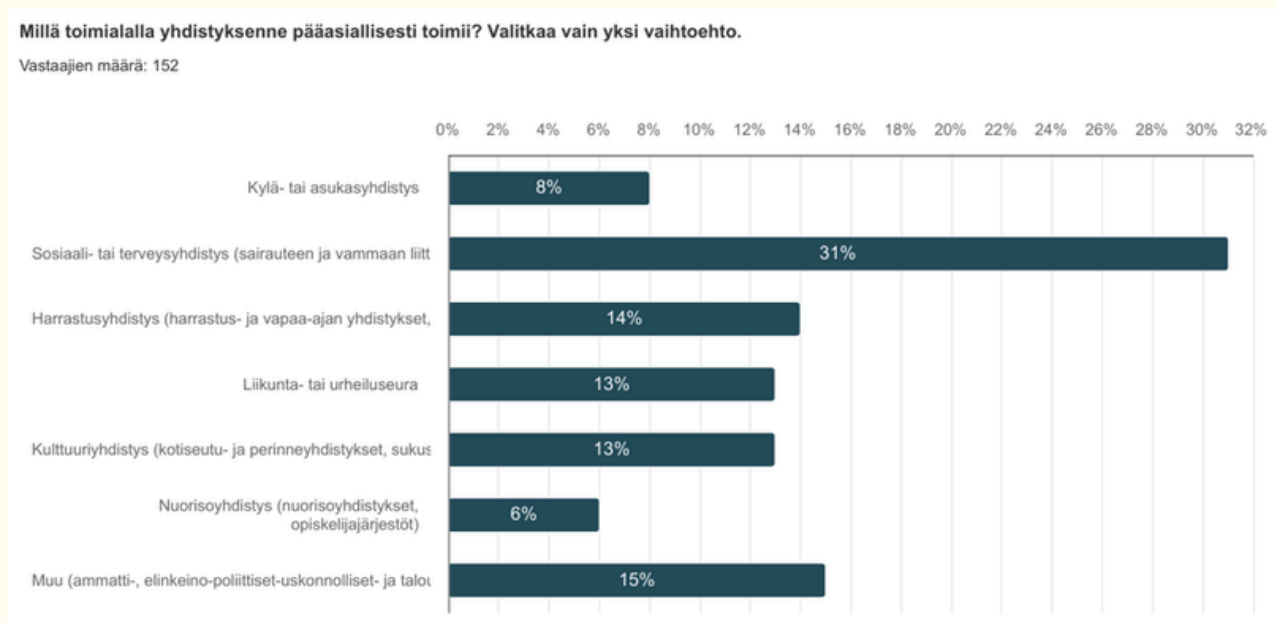
Vuoden 2026 Satakunnan Järjestökyselyn kysymysten laadinnassa hyödynnettiin Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan laatimaa yhteistä kyselypohjaa. Kysymyksillä pyrittiin selvittämään yhdistysten nykytilaa ja toimintaa, tulevaisuuden näkymiä ja haasteita sekä selvittämään, millaista tukea yhdistykset toiminnalleen kaipaavat.

Samansisältöinen järjestökysely toteutettiin maakunnittain ympäri Suomea kevään 2026 aikana. Kysely antaa valtakunnallisesti tärkeää tietoa yhdistystoiminnasta. Sen vastauksia hyödynnetään yhdistysten toiminnan näkyväksi tekemisessä, koulutus- ja tukipalvelujen suunnittelussa, yhdistysten toimintaedellytysten parantamisessa mm. kunnissa ja hyvinvointialueella sekä kansallisessa vaikuttamistyössä. Kysely suunnattiin kaikille PRH:n yhdistysrekisteriin Satakunnan alueelle rekisteröidyille yhdistyksille, pois lukien uskonnolliset, poliittiset ja ammattiin liittyvät yhdistykset. Kysely lähetettiin huhtikuussa 2026 liki kahdelle tuhannelle vastaanottajalle. Siihen vastasi yhteensä 152 yhdistystä.

1. Yhdistysten toiminta

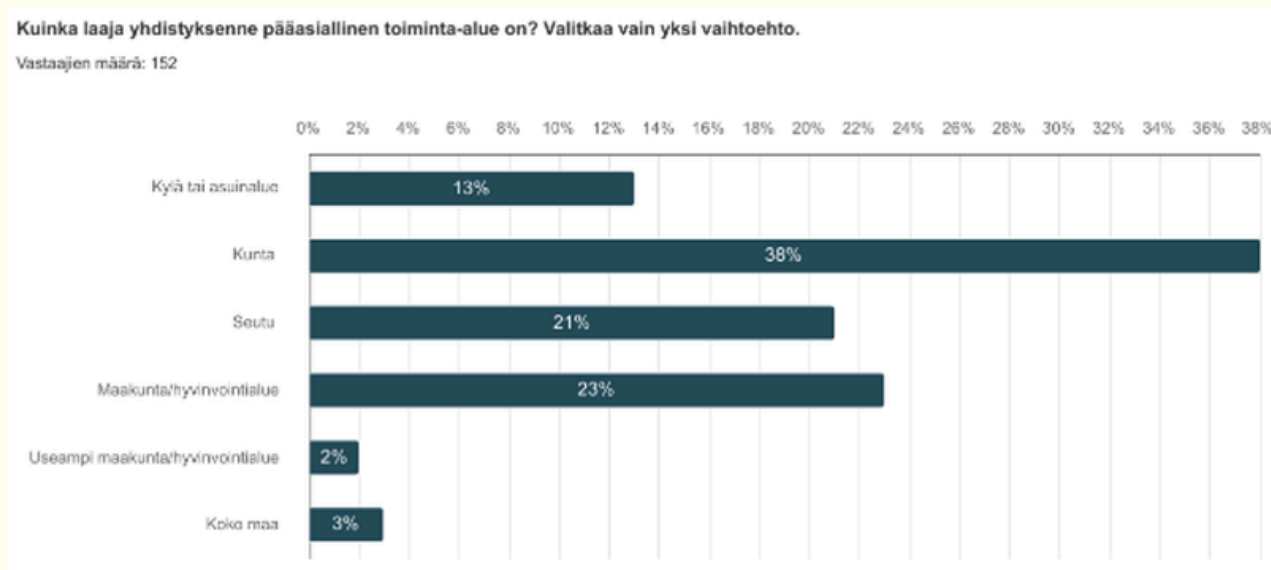
Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisterin mukaan Satakunnassa toimi 1.7.2026 yhteensä 4397 yhdistystä. Suurin osa satakuntalaisista yhdistyksistä oli urheilu-, liikunta- ja kulttuurialan yhdistyksiä, yhteensä 1 527. Vapaa-ajan yhdistyksiksi rekisteröityjä oli 568 ja sosiaali- ja terveystalalan yhdistyksiä 347.

Satakunnan Järjestökyselyyn 2026 vastasi 152 yhdistystä, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin vastaajia oli 182. Vuoden 2026 kyselyyn vastanneista yhdistyksistä suurin osa oli sosiaali- ja terveystalalan yhdistyksiä. Muilla aloilla toimivat olivat edustettuna melko tasaisesti. Kylä- tai asukasyhdistyksiä sekä nuorisoyhdistyksiä oli hieman muita vähemmän vastanneiden joukossa.

Järjestökyselyyn vastanneista yhdistyksistä suurin osa toimi yhden kunnan alueella, mutta muutkin vaihtoehdot olivat hyvin edustettuina. Satakunnassa on kolme seutukuntaa: Porin, Rauman ja Pohjois-Satakunnan seutukunnat. Oli tyypillistä, että yhdistyksen toimialueena oli jokin näistä. Maakunnallisesti toi-

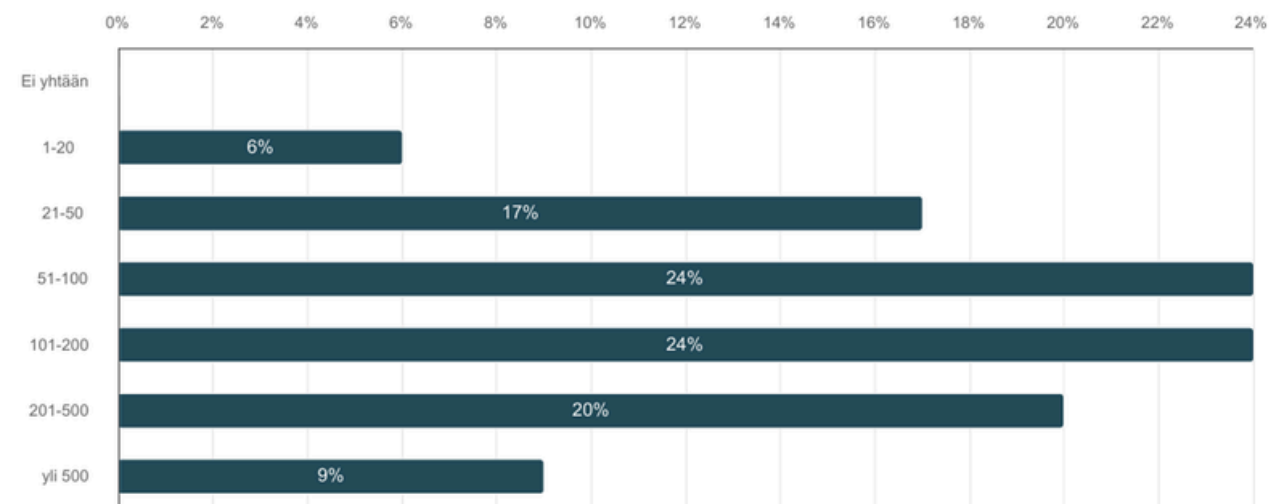
mivat yhdistykset olivat toiseksi suurin vastaajaryhmä. Kyselyyn vastasivat aktiivisesti myös kylässä tai asuinalueella toimivat yhdistykset. Valtakunnallisesti tai useamman maakunnan alueilla toimivat yhdistykset vastasivat kyselyyn selkeästi muita harvemmin. Maakunnallisesti toimivien yhdistysten vastausmäärä kasvoi 5 prosenttiyksikköä vuoden 2023 kyselyyn verrattuna.

Kyselyyn vastanneiden yhdistysten jäsenmäärä oli keskimäärin 50–200 jäsentä. Jäsenten määrään laskettiin mukaan yksilö-, kannatus- ja yhteisöjäsenet. Yli 500 jäsenen yhdistyksiä oli 9 prosenttia vastaajista ja korkeintaan 20 jäsenen yhdistyksiä 6 prosenttia vastaajista. Yhdistysten jäsenmäärä oli edellisten 5 vuoden aikana pysynyt vakaana 47 prosentilla vastaajista. Jäsenmäärien kasvu ja lasku olivat melko hyvin tasapainossa, sillä 26 prosenttia vastaajista ilmoitti jäsenmäärän kasvaneen ja 27 prosenttia laskeneen kyseisellä aikavälillä.

Paljonko yhdistyksessänne on jäseniä? (sekä kannatus-, yhteisö- että yksilöjäsenet)?

Vastaajien määrä: 152

Yhdistyksiltä kysyttiin, mitkä tekijät ovat niiden arvion mukaan vaikuttaneet jäsenmääriin. Vastauksissa korostuivat ikääntyminen ja taloudellinen niukkuus. Yhdistysten jäsenten keski-ikä oli noussut ja vastauksissa todettiin, että aktiivitoimijat olivat usein yli 70-vuotiaita. Ikääntymisen myötä entiset toimijat olivat poistumassa, eikä nuoria tai keski-ikäisiä saatu helposti mukaan toimintaan. Yksi syy ilmiön takana oli se, että ruuhkavuosina ihmisillä ei ole aikaa yhdistystoiminnalle. Lisäksi paikkakunnalta muutto mainittiin usein syynä yhdistyksen jäsenyyden lopettamiseen. Yhdistystoimintaa ei myöskään koettu niin tarpeellisenä tai houkuttelevana, että siihen oltaisiin valmiita sitoutumaan pitkäksi aikaa.

”Taloudelliset syyt, syntyvyyden lasku”

”Ikääntyminen. Uusia jäseniä ei osata hankkia. Yhteisöllinen toiminta ei kiinnosta nyt eläkkeelle jääviä.”

”Ikääntyminen, yhdistystoiminta ei nykyään kiinnosta nuorempaa väestöä, talkoohenki on kadonnut ”ihmiset elävät ruuhka vuosia”.”

Vastaajat kertoivat myös, mitkä asiat ovat houkuttelleet uusia jäseniä mukaan toimintaan. Vastauksissa korostui, että mielekäs perusmuotoinen toiminta houkutteli uusia jäseniä. Tällaisella toiminnalla tarkoitettiin erilaisia kursseja ja matalan kynnyksen tapahtumia. Näkyvyys ja markkinointi toivat yhdistyksiin uusia jäseniä. Aktiivinen ote sosiaalisessa mediassa ja paikallinen tunnettuus lisäsivät mielenkiintoa liittyä yhdistyksiin. Hyvä toiminta veti ihmisiä puoleensa ja kiinnostavat tapahtumat, yritysvierailut, retket sekä säännöllinen harrastustoiminta pitivät jäsenet tyytyväisinä. Lisäksi yhdistykset tarjosivat jäsenilleen konkreettisia etuja, kuten alennuksia, edullisia jäsenetuja ja asiantuntijatukea. Edut houkuttelivat uusia jäseniä mukaan toimintaan.

”Saatu uusia innokkaita aikuisia mukaan toimintaan. Aktiivinen ja kunnassa näkyvä toiminta on houkuttanut uusia jäseniä.”

”Monipuoliset jäsentapahtumat ovat kiinnostaneet eri-ikäisiä jäseniä ja pitäneet heitä virkeinä ja aktiivisina ja jäsenet ovat olleet tyytyväisiä.”

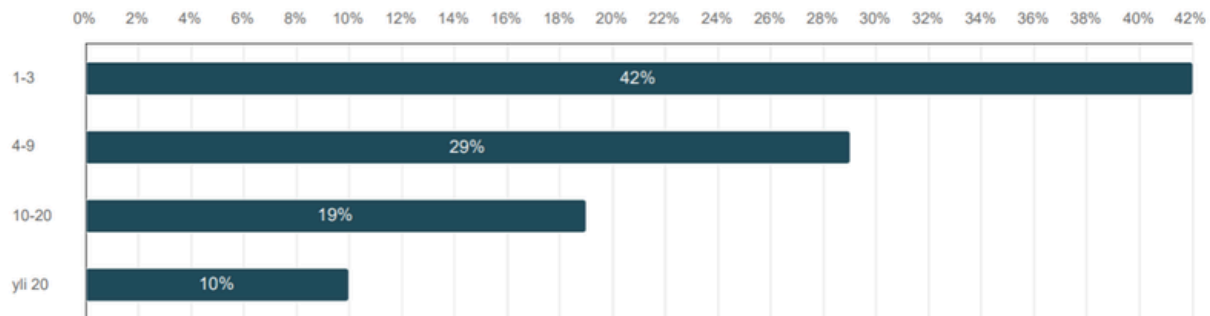
”Olemme saaneet uusia aktiiveja hallitukseemme ja siten enemmän toimintaa jäsenille, siitä seurannut jäsenmäärän kasvua.”

Kyselyyn vastanneiden yhdistysten toimintaan osallistui keskimäärin 1264 ihmistä kuluneen vuoden aikana. Lukua kuitenkin nostivat suurimpien yhdistysten toiminnan tavoittamat huomattavat ihmismäärät. Suurin yksittäinen tavoitettujen henkilöiden määrä oli 45 000 ihmistä. Yhdistysten medianitavoittavuus oli 150 ihmistä kuluneen vuoden aikana.

Palkattu henkilöstö

Työntekijöiden määrä?

Vastaajien määrä: 31

Yhdistyksistä 80 prosenttia ilmoitti, ettei niillä ollut palkattuja työntekijöitä vuonna 2025. Työntekijöitä oli yleisimmin 1–3, mutta yhdistyksistä löytyi suurempiakin työnantajia. Moni yhdistys ilmoitti, että niiden työntekijät olivat pääasiassa osa-aikaisia tai kesätyöntekijöitä, jotka toimivat vakiohenkilökunnan tai luottamushenkilöiden apuna kausiluonteisesti. Vastaajista 78 prosenttia ilmoitti, ettei niillä ole koskaan ollut palkattuja työntekijöitä. Kuudella prosentilla vastaajista työntekijämäärä oli pienentynyt edellisen viiden vuoden aikana. Puolesta 7 prosentilla työntekijöiden määrä oli kasvanut ja 9 prosentilla pysynyt vakaana.

2. Yhdistysten talous

Yhdistyksiltä kysyttiin niiden talouden kokoa. Suurimmalla osalla vastaajista toiminnan kokonaiskulut olivat tilinpäätöksissä 1000–20 000 euron välillä. Huomattavalla osalla yhdistyksistä vuosibudjetti oli alle 1000 euroa vuodessa ja vain harvoilla satojatuhansia euroja.

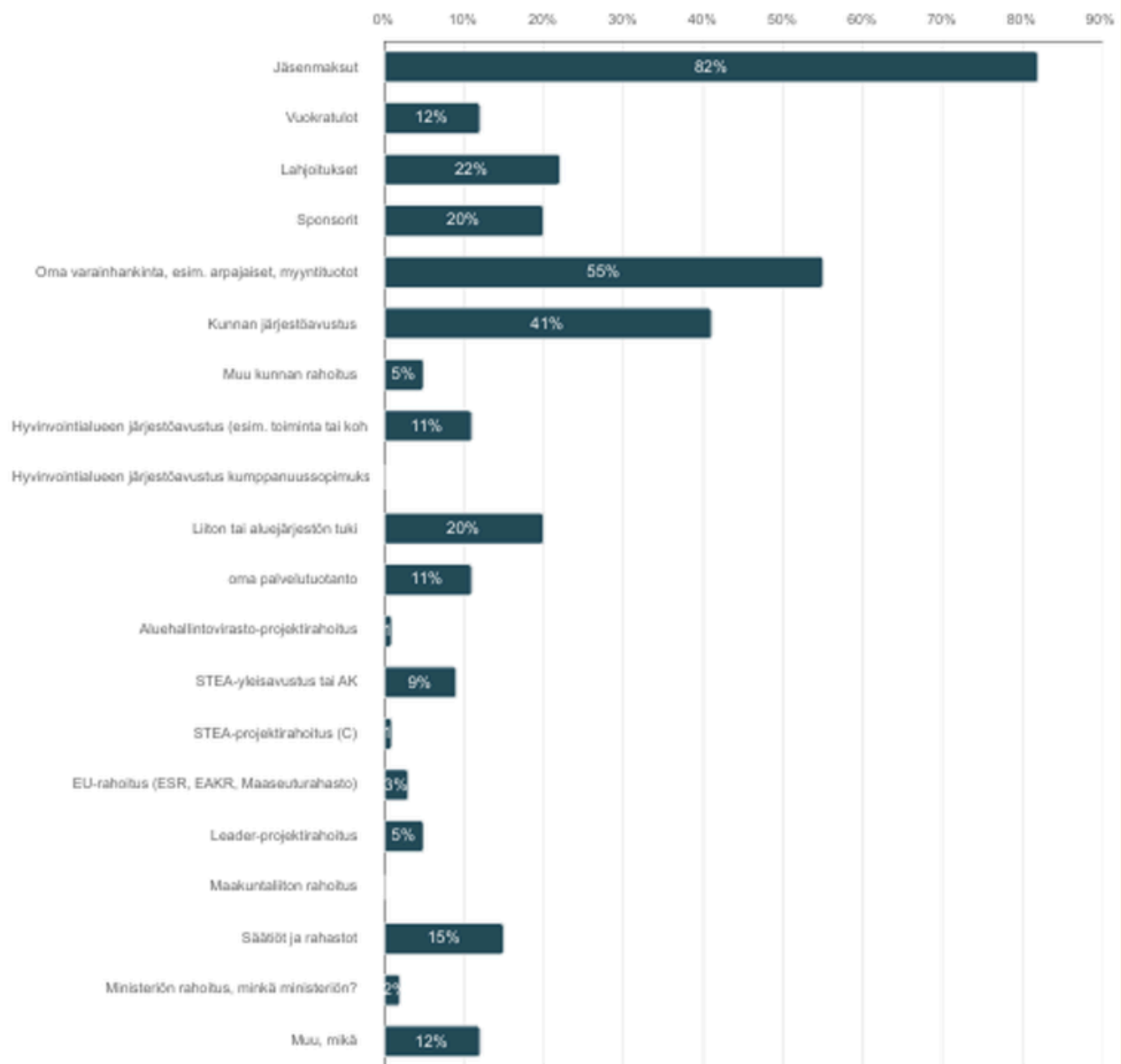

Kun yhdistyksiltä kysyttiin, kuinka ne hankkivat tuloja toimintansa pyörittämiseen, jäsenmaksujen merkitys korostui ylivoimaisesti.

82 % vastaajista ilmoitti jäsenmaksujen olevan viiden tärkeimmän rahoituslähteen joukossa. Merkittävässä asemassa yhdistyksien rahoituksessa olivat myös kuntien maksamat järjestöavustukset sekä oma varainhankinta, kuten arpajaistuotot ja myyntitulot. Muihin kysymyksessä mainittuihin rahoituslähteisiin tukeutuminen oli selkeästi harvinaisempaa. Kysymyksessä lueteltujen rahoituslähteiden lisäksi yhdistykset ilmoittivat saavansa avustuksia mm. pankeilta ja seurakunnilta.

Miten yhdistyksenne rahoittaa yleishyödyllisen toimintansa? Valitkaa enintään viisi tärkeintä:

Vastaajien määrä: 152 , valittujen vastausten lukumäärä: 495

Kuntien avustukset

Kunnat avustavat rahallisesti varsinkin kulttuuri-, liikunta- ja nuoriso-yhdistyksiä, sillä niillä on lakisääteinen tehtävä edistää näillä aloilla tapahtuvaa toimintaa. Järjestökyselyn vastaajista 46 prosenttia ilmoitti hakeneensa ja saaneensa kunnalta avustusta toimintaansa kyselyä edeltävänä vuonna. 10 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei ole saanut kunnalta hakemaansa avustusta. 44 prosenttia yhdistyksistä ei ollut hakenut kunnalta avustusta toiminalleen. Kunnan avustusta saaneista 64 prosenttia ilmoitti tuen olleen korkeintaan 1000 euroa.

Kun yhdistyksiltä kysyttiin ehdotuksia kuntien avustushakujen kehittämiseksi, korostuivat vastauksissa tiedottamisen tärkeys sekä hakemisen helppous. Yhdistykset toivoivat kuntien panostavan entistä enemmän yhdistysten informoimiseen avustushauista. Lisäksi ne toivoivat, että haku aikataulut yhtenäistettäisiin niin, että yhdistysten olisi helpompi suunnitella talouttaan. Yhdistykset halusivat aikataulut ja hakumahdollisuudet selkeämmin ja hyvissä ajoin esiin kunnan nettisivuille. Lisäksi ne toivoivat kunnilta raha-avustuksen lisäksi maksuttomia tiloja, joita saisi käyttää yhdistystoiminnan toteuttamiseen. Vastauksissa toistui myös toive siitä, että kunnat tukisivat entistä hanakammin yhdistysten juoksevia kuluja ja perustoimintaa ilman, että avustuksen ehdoksi asetettaisiin jokin uusi projekti tai hanke.

”Mahdollista hakea avustusta myös juuri perustetulle yhdistykselle.”

”Yksinkertaistaa hakuprosessia ja ns. yleisavustuksen käyttöönotto”

”Haussa ei saisi liikaa painottaa jäsenmäärän suuruutta eikä laajalaisuutta. Matalan kynnyksen paikat huomioitava.”

Hyvinvointialueen avustukset

Hyvinvointialueet tukevat avustuksin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä yhdistyksiä. Vastaajista 10 prosenttia ilmoitti hakeneensa ja saaneensa hyvinvointialueen avustusta toiminnalleen ja toiset 10 prosenttia hakeneensa, mutta jääneensä ilman haettua avustusta. Vastanneista 80 prosenttia ei ollut hakenut hyvinvointialueelta avustusta toiminnalleen. Avustusta saaneista 60 prosenttia ilmoitti avustuksen olleen 500–3000 euroa ja 40 prosentilla avustus oli yli 3000 euroa.

Kysyttäessä parannusehdotuksia hyvinvointialueen avustushakukäytäntöihin, vastauksissa korostui yhdistysten tarve saada ylipäänsä lisää tietoa hyvinvointialueen avustumahdollisuuksista. Lisäksi yhdistykset toivoivat, että hyvinvointialue voisi tukea myös terveyttä ja hyvinvointia välillisesti edistävää toimintaa, kuten kulttuuria ja liikuntaa. Yhdistykset halusivat hyvinvointialueen ottavan vaikuttavuuden arviointiin käyttöön muitakin kuin numeroihin perustuvia mittareita, sillä esimerkiksi osallisuuden ja merkityksellisyyden kokemuksia on niiden avulla vaikeaa mitata. Vastauksissa toivottiin myös, että pienemmät toimijat nähtäisiin tasavertaisina avustushakijoina suurten toimijoiden kanssa.

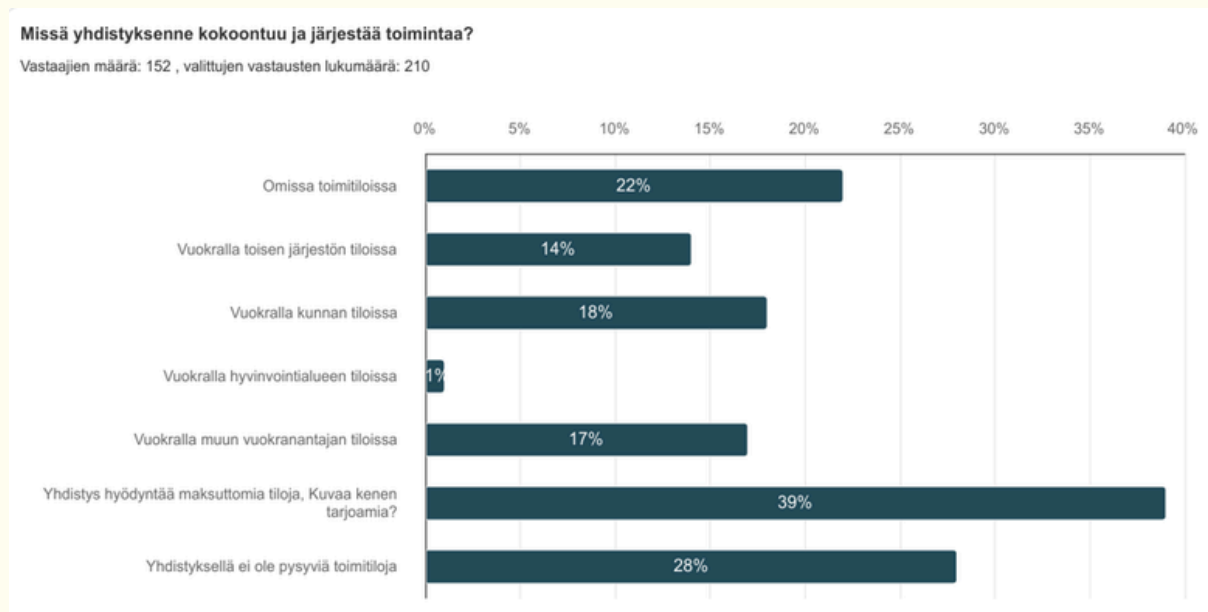
”Hakemusprosessi on tällä hetkellä selkeä, mutta myöntämisen perusteita voisi selkeyttää ja johdonmukaistaa.”

”Hakuprosessi on työläs ja aikaa vievä. Hakemuksen täyttö pitäisi olla yksinkertainen, eikä hakijan tulisi arvioida miten hakemuksen vastaukset sopii hyvinvointialueen strategiaan.”

”Liikunnan ja urheilun pitäisi tuoda osaksi myös hyvinvointialueen avustuksia.”

”Tällä hetkellä painopiste on usein suorissa palveluissa, vaikka merkittävä osa hyvinvoinnista syntyy osallisuuden, toimijuuden, yhteisöllisyyden ja merkityksellisen tekemisen kautta.”

Muu tuki yhdistyksille

Suurella osalla yhdistyksistä ei ollut omia vakituisia toimitiloja, vaan ne kokoontuvat muualla, usein maksuttomissa tiloissa. Kyselyyn vastanneista 79 prosenttia ilmoitti, että nykyiset käytössä olevat toimitilat olivat sopivat ja riittävät yhdistyksen toiminnan toteuttamiseen. Vuoden 2023 kyselyyn verrattuna oli tapahtunut pientä parannusta, sillä silloin noin neljäsosa vastaajista ilmoitti, että niiden silloiset tilat eivät vastanneet tarpeita. Yhdistysten vastauksissa korostui, että maksuttomat tai nimellisellä korvauksella käyttöön saatavat tilat olisivat todella tarpeellisia, sillä vuokratasot ovat nousseet yhdistysten kannalta kestävämmiksi. Erityisesti kuntien toivottiin järjestävän tiloja yhdistysten käyttöön. Kun kysyttiin, kenen tarjoamia maksuttomia tiloja yhdistykset nykyisin käyttävät, korostui vastauksissa hallituksen jäsenten kodit ja kuntien kirjastot sekä kahviloiden, ravintoloiden ja pankkien kabinetit.

Yhdistyksiltä kysyttiin, miten tilojen yhteiskäyttöä voisi edistää. Vastauksissa suhtauduttiin positiivisesti ajatukseen yhteiskäytöstä, mutta todettiin, että käytännön sujuvuus edellyttäisi käyttäjiltä selkeisiin pelisääntöihin sitoutumista. Vastauksissa tuotiin esille, että yhteiskäyttötilojen olemassaolon lisäksi niitä tulisi aktiivisesti markkinoida, jotta yhdistykset löytäisivät ne. Lisäksi toivottiin, että tilat olisivat helposti ja digitaalisesti varattavissa ja että ne mahdollistaisivat vakiovuorot sekä pitkäjänteisen suunnittelun ja kokoon-tumisten aikataulutuksen. Lisäksi yhdistykset kaipasivat tiloilta esteettö-myyttä, ajanmukaista varustelua ja lukittavia säilytysmahdollisuuksia.

Vastauksissa korostui myös epäily siitä, että yhteiskäyttötiloissa törmättäisiin käytännön ongelmiin. Mahdollisena ongelmana nähtiin se, että yhteisten tilojen siisteys ja huolto jäisi vain osan käyttäjistä vastuulle. Lisäksi huolta herättivät mahdolliset kiistat suosituimpien kellonaikojen ja vuorojen käytöstä tiloissa.

”Kunnissa voisi olla tarjolla yhdistyskäyttöön tarkoitettuja ”olohuoneita”, joita voisi vapaasti vuokrata/tilata yhdistysten käyttöön. Näistä voisi löytyä kokoustilan tarpeisto ja lisämaksusta muuta välineistöä. Olohuoneet voisivat olla maksuttomia tai pienellä kulukorvauksella vuokrattavissa.”

”Tilojen yhteiskäyttöä tulisi kehittää siten, että se tukee jatkuvaa toimintaa eikä pelkästään yksittäisiä varauksia. Nykyiset järjestelmät soveltuvat hyvin tapahtumiin, mutta eivät pitkäkestoiseen tekemiseen, jossa sama tila toimii osana arkea ja tuotantoprosessia.”

”Olisi jokin portaali, jonne voisi laittaa tietoa tarvittavista tiloista tai tarjolla olevista tiloista.”

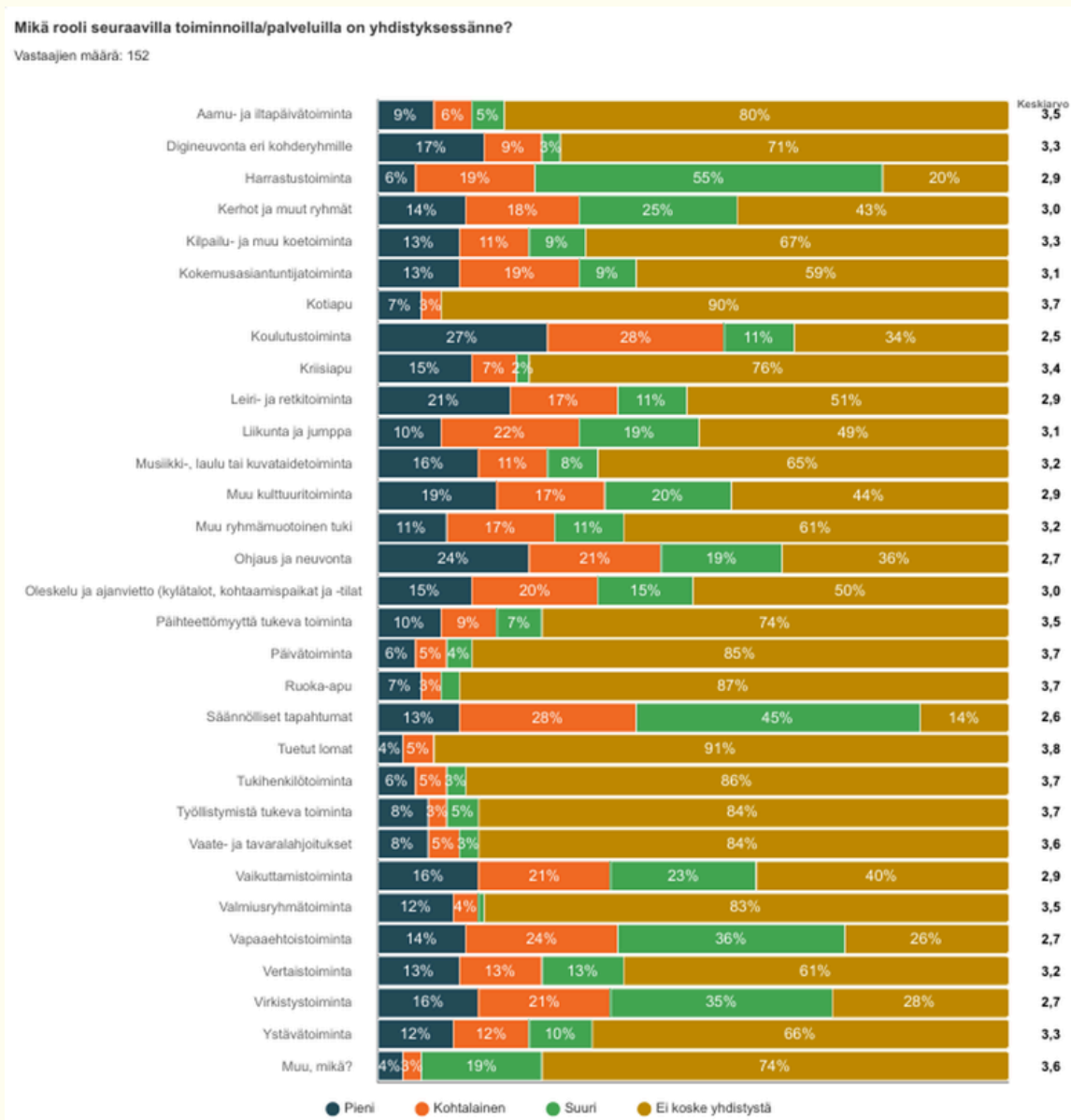
”Yhteiset tilat kannatettavaa. Vammaisjäsenillemme tärkeintä on paikan esteettömyys. Hinta sanelee toimintapaikan. Merkittävää on myös kaappitilat omille tavaroille ja todella lähellä toimintatiloja. Liikkumista haittaa myös mahdolliset liikkumiset hisseillä.”

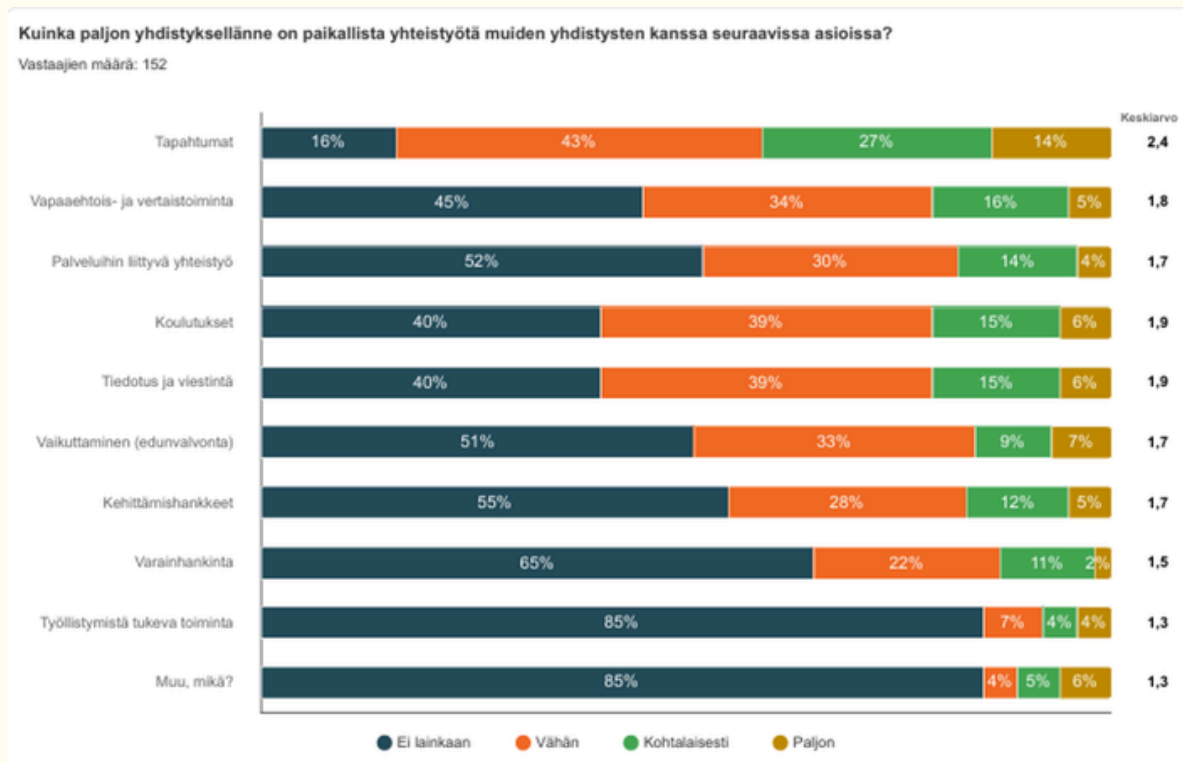
”Mielestäni järkevintä on ollut kunnan tarjoamat järjestötilat, joissa sähköinen kalenterivaraus mahdollisuus. Tiloista löytyy lähes aina vapaata kokoustilaa ja tilat ovat siistit sekä niissä on kaikki tarpeellinen kuten videotykki ym. Mielestäni tilojen ylläpito yhdistykselle on liian vaativaa.”

3. Toiminta ja yhteistyö

Jokaisella yhdistyksellä on oltava jokin säännöissä määrätty tarkoitus toiminnalleen. Tarkoitus voi liittyä esimerkiksi terveyden edistämiseen tai luonnonsuojelun lisäämiseen. Tarkoituksensa edistämiseksi yhdistykset harjoittavat erilaista toimintaa.

Satakunnan järjestöykselyyn vastanneiden yhdistysten toiminta painottui harrastustoimintaan, tapahtumien järjestämiseen ja virkistystoimintaan. Lisäksi tärkeässä asemassa yhdistyksissä olivat koulutus-, ohjaus- ja neuvontatoiminta sekä vapaaehtoistyö. Vastausten perusteella yhdistyksillä oli puute aktiivisista toimijoista.

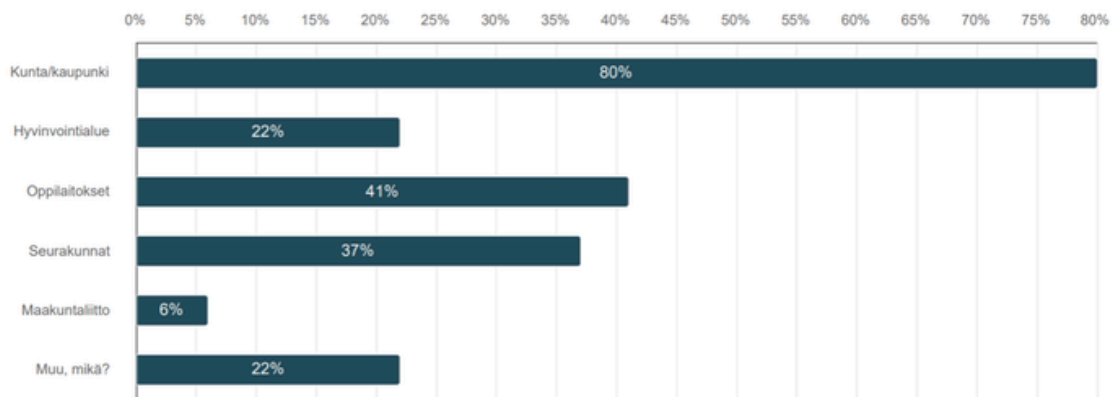

Kyselyn vastaajat korostivat yhdistysten yhteistyön ja voimavarojen yhdistämisen tärkeyttä. Vastauksissa kävi kuitenkin ilmi, että useilla yhdistystoiminnan sektoreilla yhteistyötä tehtiin vain vähän tai ei lainkaan. Yhteistyön tekeminen näytti kyselyn perusteella jopa vähentyneen vuoden 2023 tehtyyn kyselyyn verrattuna. Yhteistyötä tehtiin vähemmän esimerkiksi tapahtumissa, vaikuttamisessa ja varainhankinnassa. Eniten yhteistyötä tehtiin tapahtumien järjestämisessä. Koulutukset sekä tiedotus ja viestintä olivat myös asioita, joissa yhdistykset tekivät kohtalaisesti yhteistyötä keskenään.

Keiden julkisten tahojen kanssa yhdistyksenne tekee yhteistyötä?

Vastaajien määrä: 152 , valittujen vastausten lukumäärä: 317

Julkisista tahoista satakuntalaiset yhdistykset tekivät yhteistyötä ylivoimaisesti eniten kuntien kanssa. Eniten kuntayhteistyötä tehtiin tapahtumissa, tiedotuksessa ja viestinnässä sekä oppilaitos-yhteistyössä.

Yhdistyksiltä kysyttiin, kuinka ne kehittäisivät yhteistyötä kuntien kanssa. Yhdistykset kertoivat, että viestintään ja tiedonkulkuun tulisi panostaa entistä enemmän. Lisäksi yhdistykset toivoivat selkeyttä kuntien kanssa asioimiseen siten, että olisi selvää kehen kuuluu olla yhteydessä mistäkin asiasta. Kuntiin kaivattiin myös säännöllisesti yhdistyksien ja kuntien edustajia yhteen kokoavia yhdistysiltoja. Lisäksi toivottiin, että päättäjät jalkautuisivat tutustumaan yhdistysten toimintaan, jotta heillä olisi entistä parempi käsitys siitä, millaista toimintaa avustuksilla tuetaan. Yhdistykset toivoivat myös, että niitä osallistettaisiin entistä enemmän päätöksentekoon ja että niiden asiantuntemusta hyödynnettäisiin kunnissa. Lisäksi kunnilta toivottiin käytännön tukea toiminnalle, kuten toimitilojen tarjoamista, mainontaa ja tiedotusapua sekä neuvontaa esimerkiksi avustushauissa. Lisäksi toivottiin, että eri yhdistyksiä kohdeltaisiin tasapuolisesti kunnan toimesta. Käytännön esimerkkinä esitettiin, että kunnan verkkosivuilla voisi olla kunnan kaikkien yhdistysten yhteystiedot ja linkit yhdistysten sivuille.

”Avointa keskustelua molemmin puolin.”

”Hyvinvointikoordinaattori voisi olla vielä aktiivisempi linkki kuntalaisten ja yhdistysten välillä”

”Yhteistyötä tulisi kehittää suuntaan, jossa se ei perustu yksittäisiin kontakteihin tai hankkeisiin, vaan jatkuvaan ja ennakoitavaan vuoropuheluun.”

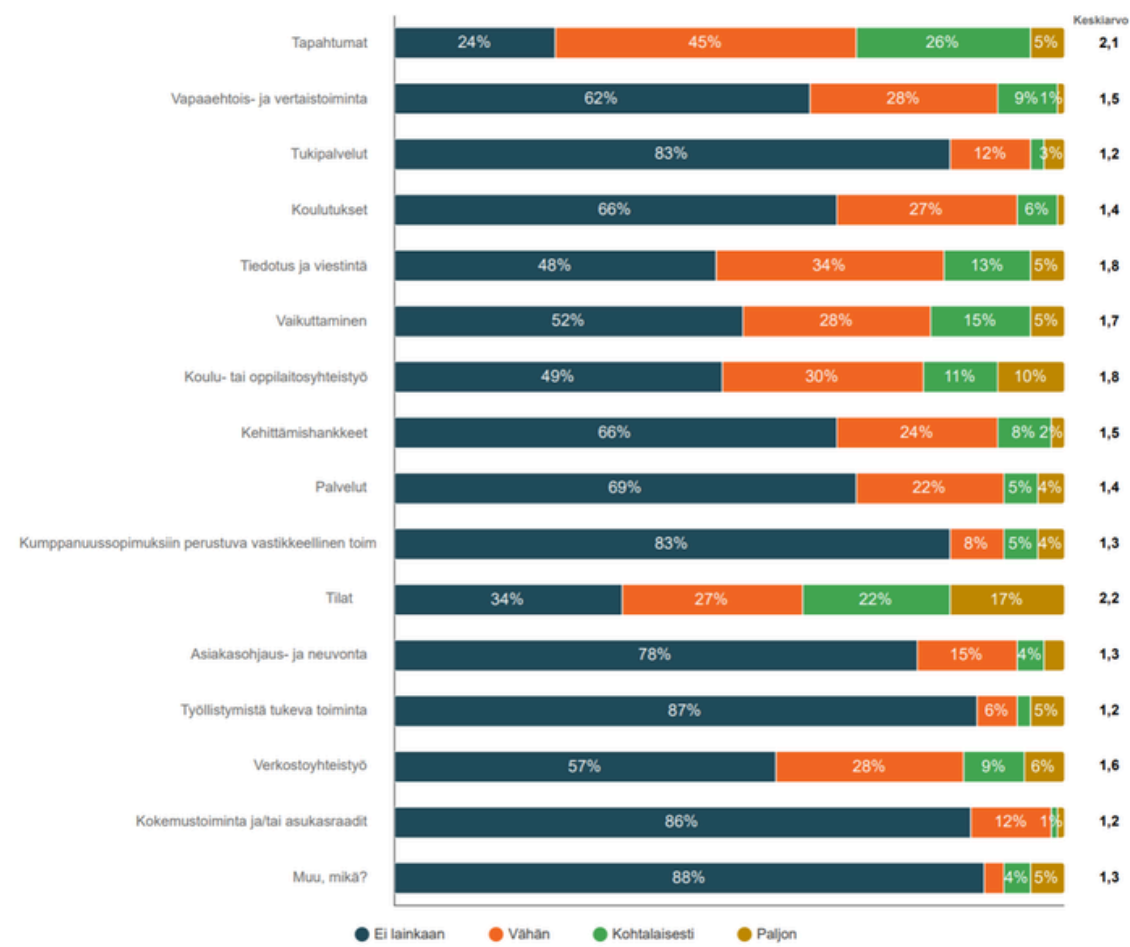
”Kunnan ja yhdistysten välille tarvitaan selkeät rakenteet, joissa toimijat kohtaavat säännöllisesti ja voivat käsitellä ajankohtaisia asioita sekä suunnitella toimintaa yhdessä. Keskeistä on myös roolienkirkastaminen.”

”Yhdistykset eivät ole pelkästään palveluntuottajia tai tapahtumajärjestäjiä, vaan toimijoita, jotka tuottavat osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja osaamista.”

Kunnan järjestöyhteyshenkilön tarkoituksena on edistää kunnan ja yhdistysten välistä yhteistyötä. Usein kunnan järjestöyhteistyöstä vastaava henkilö toimii hyvinvointikoordinaattorina tai sivistys- tai hyvinvointijohtajana. Yhdistysten edustajilta kysyttiin, onko heidän kunnassaan järjestöyhteyshenkilö. Vastaajista 43 prosenttia vastasi myöntävästi, 11 prosenttia kieltävästi ja 46 prosenttia, että eivät tiedä. ”En tiedä” -vaihtoehdon valinneiden määrä oli kasvanut kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2023.

Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä kunnan kanssa seuraavissa asioissa?

Vastaajien määrä: 152

Yhdistykset tekivät yhteistyötä kuntien jälkeen eniten oppilaitosten ja seurakuntien kanssa. Hyvinvointialueen kanssa tehty yhteistyö rajoittui sote-alan yhdistysten toimintaan. Vastauksista ilmeni käsitys siitä, että hyvinvointialueen ja yhdistysten välinen yhteistyö oli kyselyn toteutus-
hetkellä monessa kohdassa alkutekijöissään. Suurin osa yhdistyksistä ei tehnyt yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa lainkaan. Toteutunut hyvinvointialueyhteistyö vaikutti kuitenkin olleen monipuolisempaa kuin kuntien kanssa tehty yhteistyö. Sitä toteutettiin esimerkiksi tiedotuksen ja viestinnän, tapahtumien, asiakasohjauksen ja -neuvonnan, asiantuntijayhteistyön sekä verkostoyhteistyön parissa.

Toisin kuin kuntayhteistyössä, mielikuvissa yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa korostui etäisyys ja epätietoisuus. Suurin osa vastaajista koki hyvinvointialueen saavuttamattomaksi. Vastaajien mukaan tilanetta voisi parantaa se, että hyvinvointialueella olisi selkeitä paikallisia yhteyspisteitä ja helposti löytyviä yhteystietoja, jotta yhdistykset tietäisivät mihin olla yhteydessä. Hyvinvointialueen edustajien toivottiin vierailevan paikan päällä yhdistyksissä tutustumassa arjen toimintaan, ei vain odottavan yhdistysten yhteydenottoja. Hyvinvointialueiden toivottiin ottavan yhdistykset strategisiksi kumppaneiksi, joiden kanssa suunniteltaisiin yhdessä pitkän ajan toimintaa ja joiden asiantuntemusta hyödynnettäisiin palvelupolkuja laadittaessa.

Yhdistisyhteistyötä toivottiin laajennettavan myös sote-sektorin ulkopuolelle. Vastaajilla oli vahva kokemus siitä, että hyvinvointialue näkee vain perinteiset potilasjärjestöt mahdollisina yhteistyökumppaneinaan. Vastaajat muistuttivat, että myös liikunta- ja taideyhdistykset tekevät merkittävää ennaltaehkäisevää työtä. Tämä "synergiaetu" tulisi vastaajien mukaan tunnistaa ja ottaa mukaan hyvinvointialueen keinovalikoimaan. Lisäksi yhdistyksissä koettiin, että niiden saama taloudellinen tuki ei ollut suhteessa niiden tuottamaan hyötyyn ennaltaehkäisevän ja terveyttä edistävän toiminnan kivi-jalkana.

"Yhteistyötä tulisi kehittää siten, että se perustuu jatkuvaan rakenteelliseen vuoropuheluun eikä yksittäisiin hankkeisiin tai rahoituskierroksiin."

"Hyvinvointialueen ja yhdistysten välille tarvitaan pysyviä yhteistyörakenteita, joissa toimijat voivat tuoda esiin havaintojaan arjesta ja osallistua palveluiden ja toimintamallien kehittämiseen jo valmisteluvaiheessa."

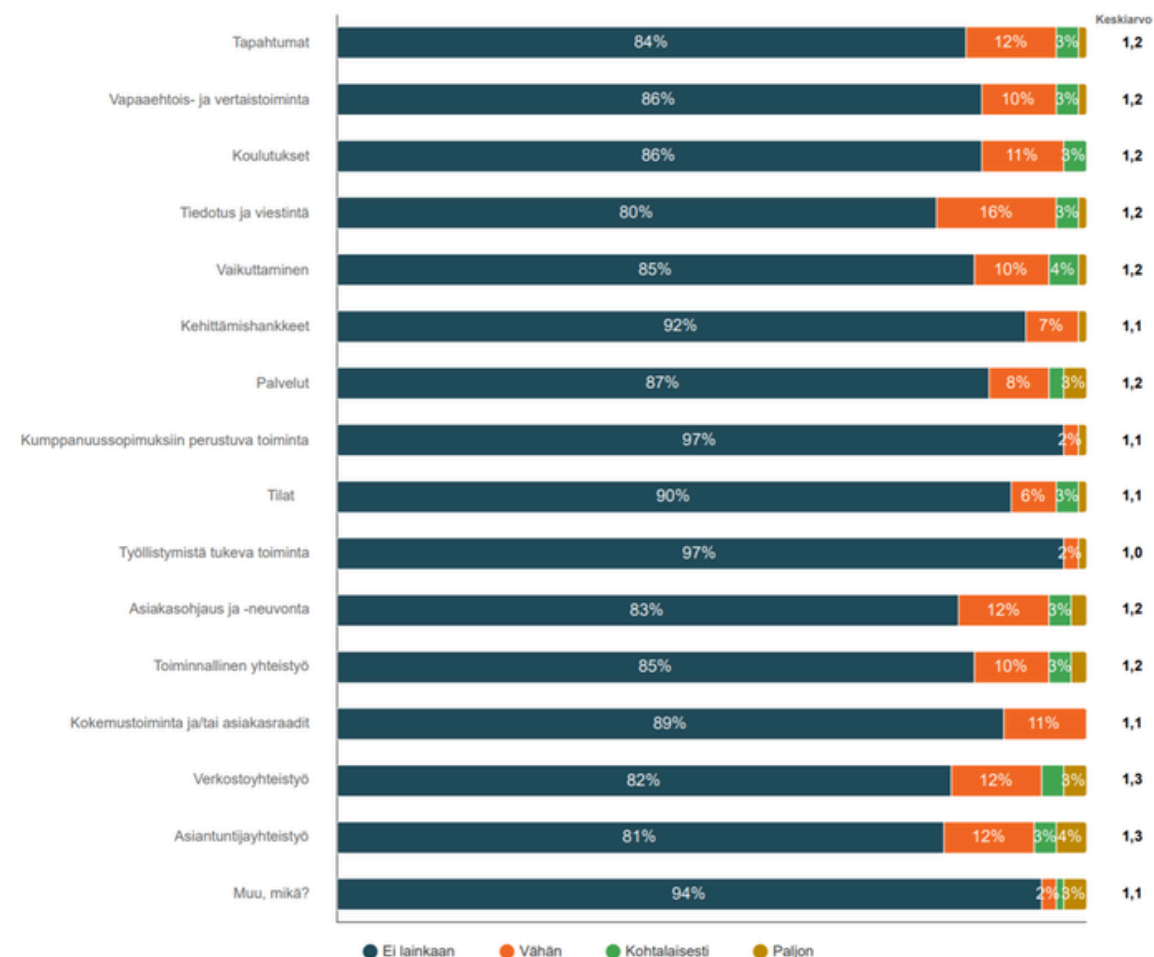
”Yhteistyö on paljolti hyvinvointialueen tarpeiden mukaista toimintaa ja sen pitäisi olla todellista molempia osapuolia hyödyttävää”

”Hyvinvointialueen säännölliset vierailu ja vuoropuhelu (palveluohjaus ja yhteistyö) yhdistyksessä paikan päällä”

”Pienten toimijoiden panostus huomioitava, myös tähän sopii jalkautuminen järjestöille tiedottamiseen. Nyt ha on varsin vieras monella tasolla. Toki itsekin voisimme olla aktiivisempia VAATIA selvityksiä.”

Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa seuraavissa asioissa?

Vastaajien määrä: 152

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta

Satakuntaan valittiin ensimmäinen maakunnallinen järjestöjen neuvottelukunta johtamaan järjestöjen yhteistyötä ja edunvalvontaa syksyllä 2019. Neuvottelukunnan jäsenet valitaan Satakunnan järjestöyhteistyöryhmä JYTRYn asettamista ehdokkaista. JYTRY on maakunnan yhdistys- ja vapaaehtoistoimijoiden keskustelu-, kehittämis- ja yhteistyöverkosto, joka on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Satakunnan järjestöjen neuvottelukunnan tehtävä on edustaa kaikkia satakuntalaisia yhdistyksiä ja toimia yhdistysten edunvalvojana sekä erityisesti hyvinvointialueen ja kuntien keskustelukumppanina järjestötoimintaa koskevissa asioissa. Neuvottelukunnan tehtäviä ovat mm. aloitteiden tekeminen ja lausuntojen antaminen järjestötoimintaa koskevissa asioissa, yhdistysten ja viranomaisten sekä muiden toimijoiden yhteistoiminnan ja tiedonkulun lisääminen, yhdistysten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen sekä asiantuntemuksen tarjoaminen kunnille ja hyvinvointialueelle päätöksenteon ja kehittämissuorituksen tueksi.

Järjestökyselyn vastaajista 11 % kertoi tuntevansa Satakunnan järjestöjen neuvottelukunnan hyvin, 28 % jonkin verran ja 60 % ei lainkaan. Tunnettuus on heikentynyt vuodesta 2023, jolloin hieman alle puolet ilmoitti, ettei tuntenut lainkaan neuvottelukunnan toimintaa. Vastaajilta pyydettiin myös kehittämisehdotuksia neuvottelukunnan toimintaan. Ylivoimaisesti suurin osa vastauksista liittyi siihen, ettei neuvottelukunnan olemassaoloa tai tarkoitusta tunneta. Neuvottelukunnalta toivottiin säännöllisiä tiedotteita ja aktiivisempaa otetta sosiaalisessa mediassa.

Neuvottelukunta koettiin usein pelkästään suurten sote-järjestöjen foorumiksi. Mukaan toivottiin laajemmin liikunnan, kulttuurin, ympäristön ja nuorisotyön toimijoita. Toiminnan toivottiin olevan sellaista, että myös pienet, vapaaehtois pohjalta toimivat yhdistykset kokisivat neuvottelukunnan hyödylliseksi ja saavutettavaksi. Neuvottelukunnan toivottiin toimivan vahvana siltana yhdistysten, kuntien ja hyvinvointi-

alueen välillä. Neuvottelukunnan haluttiin olevan enemmän todellinen vaikuttaja kuin pelkkä keskustelufoorumi. Vastaajat toivoivat neuvottelukunnan vievän yhdistysten näkemyksiä eteenpäin niin, että syntyy konkreettisia muutoksia esimerkiksi avustuskäytännöissä.

”En tunne koko neuvottelukuntaa. En usko, että koskee meidän yhdistystä.”

”Satakunnan järjestöjen neuvottelukunnan toimintaa tulisi kehittää ennen kaikkea näkyvyyden ja saavutettavuuden kautta. Jos toimijat eivät tunne neuvottelukuntaa, se ei voi toimia aidosti edunvalvojana tai keskustelukumppanina.”

”Lähestykää nyt hyvät ihmiset suoraan yhdistyksiä. Puhelin käteen ja soitto!”

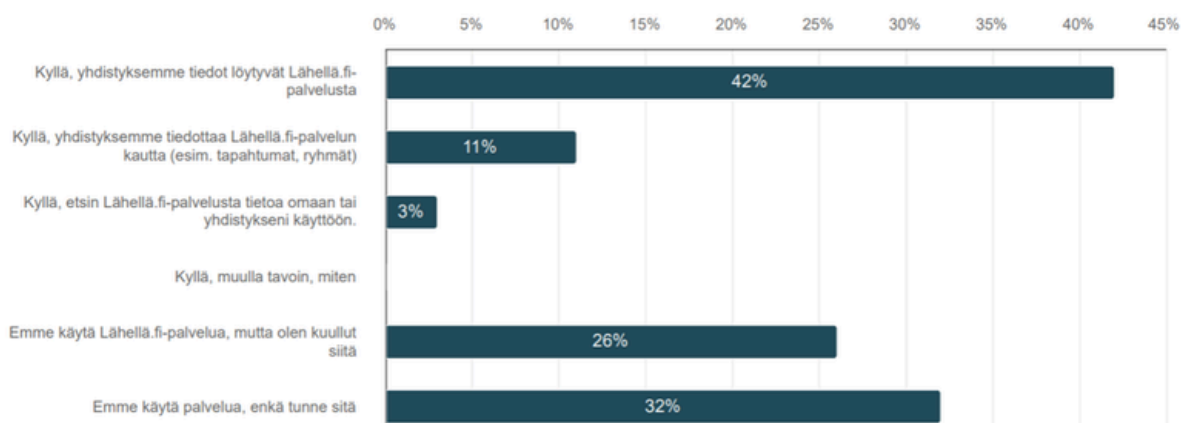
Lähellä.fi

Lähellä.fi on valtakunnallinen verkkopalvelu, joka kokoaa yhdistysten ja yhteisöjen tuen, toiminnan ja tapahtumat yhteen osoitteeseen. Sen tehtävä on edistää kansalaistoiminnan näkyvyyttä Suomessa. Kyselyssä kartoitettiin palvelun käyttöä satakuntalaisten yhdistysten keskuudessa. Vastaajista 42 prosenttia ilmoitti, että heidän yhdistyksensä tiedot löytyvät Lähellä.fi-palvelusta. 11 prosenttia vastaajista käytti Lähellä.fi-palvelua yhdistyksensä toiminnasta tiedottamiseen. Vastaajista 26 prosenttia kertoi kuulleensa Lähellä.fi-palvelusta, vaikka heidän yhdistyksensä ei käyttänytkään palvelua. 32 prosenttia kertoi, että ei ole käyttänyt eikä tunne Lähellä.fi-palvelua.

Vuonna 2023 78 prosenttia vastaajista ei ollut käyttänyt yhdistyksen toiminnan ilmoittamiseen mitään digitaalista palvelualustaa. Siihen verrattuna Lähellä.fi-palvelun käyttö on lisääntynyt merkittävästi.

Käytättekö Lähellä.fi -palvelua? (Voitte valita useita vaihtoehtoja.)

Vastaajien määrä: 152 , valittujen vastausten lukumäärä: 174

4. Vapaaehtoiset

Yhdistyksiä pyydettiin arvioimaan vapaaehtoisten määrää toiminnassaan kuluneen vuoden aikana. Tähän lukuun laskettiin myös yhdistysten omat luottamushenkilöt, kuten hallituksen jäsenet. Suurin yksittäinen vapaaehtoisten määrä oli 500, yhdistysten vapaaehtoisten määrän keskiarvo 31 ja mediaani 20. Vapaaehtoisten määrä vaihteli siis suuresti yhdistyksen toiminnasta ja tarkoituksesta riippuen. Yhteensä vastanneissa yhdistyksissä vapaaehtoisia toimi 4705. Vapaaehtoisten määrä oli pysynyt 49 prosentilla vastaajista vakaana. Vapaaehtoisten määrä oli pienentynyt 29 prosentilla ja kasvanut 22 prosentilla vastaajista.

Yhdistystoimijoilta kysyttiin, minkä he arvioivat vaikuttaneen vapaaehtoisten määrään. Suurimpana syynä mainittiin ikääntyminen, kuten yhdistysten jäsenyyksienkin tapauksessa. Talkootyökulttuurin mainittiin olevan vähenemään päin ja vapaaehtoisten löytämisen kerrottiin olevan vaikeaa. Vastauksissa korostettiin, että ihmiset toivovat voivansa osallistua yksittäisiin tempauksiin ja hankkeisiin ilman sitoutumista pitkäaikaisempaan toimintaan tai yhdistysten jäsenyyksiin. Erityisen haastavaa oli löytää tekijöitä yhdistysten hallituksiin, sillä vapaaehtoiset keskittyvät hallinnoinnin sijasta mieluummin varsinaiseen vapaaehtoistyöhön.

”Selkeä ja maksettu mainonta vapaaehtoistyön muodoista on madaltanut kynnystä osallistua.”

”Nuoremmat uudet jäsenet ovat työelämässä ja heillä ei ole aikaa toimintaan. Osallistuvat, mutta eivät ota vetovastuuta. Vanhemmat jäsenet kokevat tehneensä jo oman osuutensa vapaaehtoistyöstä.”

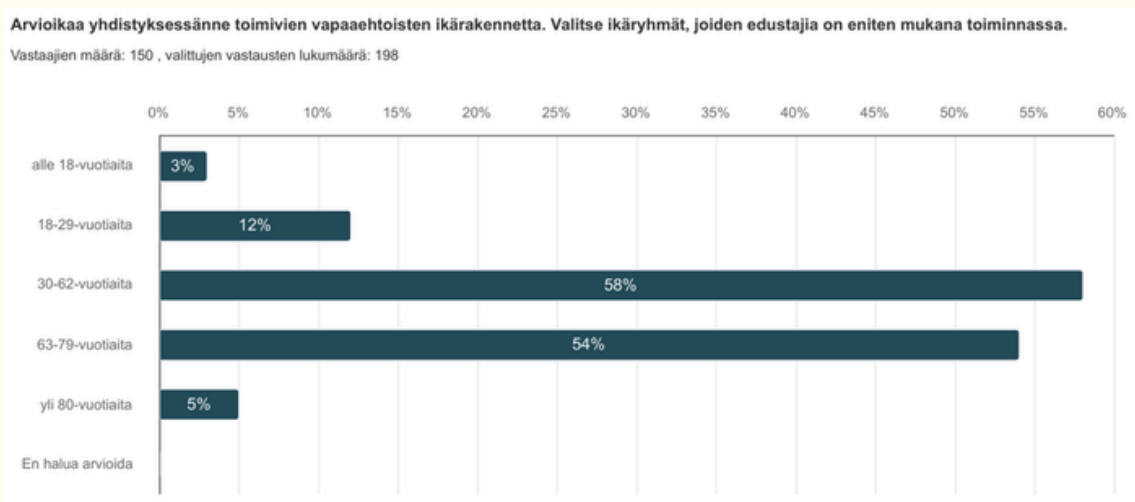
”Vapaaehtoisten määrään on vaikuttanut erityisesti se, että toiminta tarjoaa merkityksellistä tekemistä tilanteessa, jossa monilla on rajalliset mahdollisuudet palkkatyöhön tai alalle pääsyyn.”

”Ihmisillä ei tunnu olevan aikaa vapaaehtoiseen tekemiseen, myös liikkuminen on kalliimpaa esim. polttoaineiden hintojen vuoksi.”

”Ihmiset vaihtuvat. Vanhoja jää pois ja uusia tulee. Vapaaehtoisia on riittänyt melko hyvin erilaisiin talkoisiin ja toimintojen vetäjiksi.”

”Vapaaehtoisten määrään vaikuttaa tekemisen meininki ja positiivinen asenne.”

Vapaaehtoisten tausta ja monimuotoisuus

Yhdistyksiä pyydettiin arvioimaan vapaaehtoisten taustan monimuotoisuutta. Ylivoimaisesti suurin osa vapaaehtoisista (arviolta yli 90 prosenttia) oli kantaväestöä. Moni yhdistys kuvaili toimintansa osallistujia termein "oman kylän väki" tai "kantasuomalaiset". Maahanmuuttajien ja eri vähemmistöjen edustajien määrä oli useimmissa yhdistyksissä vähäinen tai heitä ei ollut ollenkaan. Joissakin vastauksissa todettiin, että taustoja ei seurata, vaan "kaikki ovat yhtä tervetulleita", mutta käytännössä moninaisuus ei silti näkynyt arjessa. Joissakin yhdistyksissä maahanmuuttajia oli kutsuttu aktiivisesti mukaan toimintaan ja heitä autettiin kotoutumisessa.

Vapaaehtoisten sosioekonominen tausta jakautui pääasiassa kahteen suureen ryhmään, eläkeläisiin ja työssäkäyviin. Monissa paikallisyhdistyksissä ja perinteisissä harrastusseuroissa eläkeläiset muodostivat vapaaehtoisten rungon. Heillä koettiin olevan eniten aikaa, vaikka ikääntyminen onkin samalla haaste. Erityisesti asiantuntija- ja ammattiyhdistyksissä (esim. opettajat, reserviupseerit, tekninen ala) vapaaehtoiset olivat aktiivisesti työelämässä. Nuoret ja opiskelijat olivat keskiössä opiskelijayhdistyksissä ja nuorisotoiminnassa, kuten partiossa.

Jotkut yhdistykset keskittyivät tiettyihin vähemmistöihin tai erityisryhmiin, kuten mielenterveystoipujiin, neurovähemmistöön kuuluviin tai tiettyä sairautta sairastaviin, mikä näkyi myös vapaaehtoisten moninaisuudessa.

Muutamissa vastauksissa nostettiin esiin tärkeä huomio: moninaisuus ei aina näy päällepäin. Esimerkiksi työttömyys tai kuuluminen seksuaalivähemmistöihin ei välttämättä tule esiin yhdistystoiminnan arjessa, ellei asiasta erikseen puhuta. Myös vapaaehtoisten koulutus- ja ammattitausta saattoi vaihdella "suorittavasta työstä tohtoreihin".

"Työssäkäyviä tai eläkeläisiä, kantaväestöä, perheellisiä"

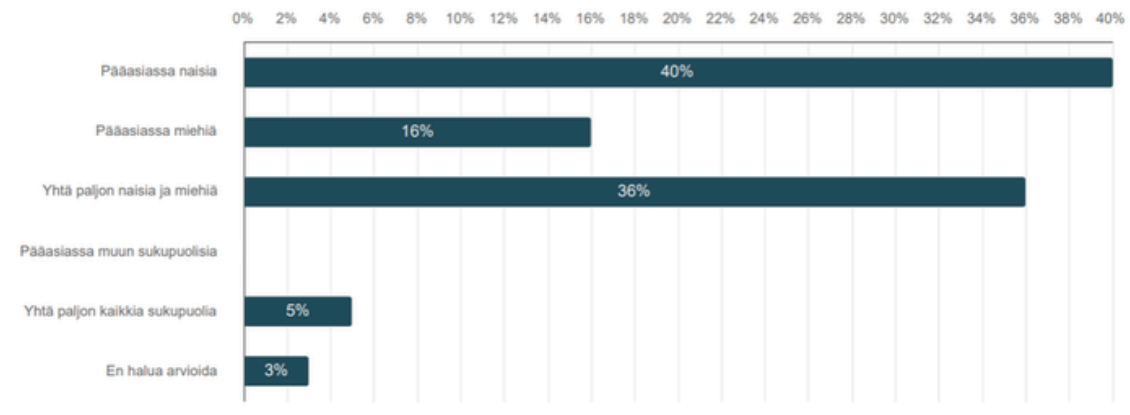
"yhteiskunnan koko kirjo, laidasta laitaan."

"Useita perheitä, joissa aikuiset ja lapset sekä isovanhemmat osallistuvat toimintaan."

"Väkeä on eri ikä- ja yhteiskuntaluokista"

Arvioikaa yhdistyksessänne toimivien vapaaehtoisten sukupuolijakaumaa.

Vastaajien määrä: 150

Vapaaehtoistyön tekeminen oli naisenemmistöistä. Vastaajista 40 prosenttia ilmoitti, että heidän yhdistyksensä vapaaehtoiset ovat pääsääntöisesti naisia. 36 prosenttia yhdistyksistä kertoi, että niissä on lähes saman verran nais- ja miesvapaaehtoisia. Miehet olivat enemmistönä 16 prosentissa yhdistyksiä.

Vapaaehtoistoiminnan muodot ja tehtävät

Yhdistyksiltä kysyttiin, millaisia vapaaehtoistehtäviä heidän vapaaehtoisensa tekevät. Annettujen vastausten perusteella vapaaehtoistyö oli monissa yhdistyksissä elinehto. Useat vastaajat huomauttivat, että heillä ei ollut lainkaan palkattua henkilöstöä, jolloin vapaaehtoiset hoitivat kaiken yhdistyksen toiminnan arjen pyörittämisestä asian-
tuntijatyöhön.

Yleisin ja tärkein vapaaehtoistyön muoto oli osallistuminen yhdistyksen hallintoon. Tällöin vapaaehtoiset toimivat hallituksen jäseninä, puheenjohtajistossa, sihteereinä tai taloudenhoitajina. Ilman hallinnollista panosta yhdistyksellä ei voi olla laillista toimintaa. Hallituksessa tehtäviin vapaaehtoistoihin kuuluivat esimerkiksi kokousten valmistelu, jäsenrekisterin ylläpito, edunvalvonta, lausuntojen antaminen ja viranomaisyhteyksien hoito.

Suurin osa vapaaehtoisten ajasta kului erilaisten tilaisuuksien ja talkoiden mahdollistamiseen. Tällöin vapaaehtoiset huolehtivat esimerkiksi tapahtumajärjestelyistä, kahvituksista, lipunmyynnistä ja varainhankinnasta. Perinteinen vapaaehtoistyön muoto oli osallistua talkoisiin, joissa hoidetaan esimerkiksi kiinteistöjen kunnossapitoa, siivousta, polttopuiden tekoa tai urheilualueiden hoitoa, kuten jääkenttien jäädyttämistä. Suurin osa yhdistysten viestinnästä ja markkinoinnista hoidettiin myös vapaaehtois pohjalta, joka sosiaalisen median myötä vei entistä enemmän aikaa. Lisäksi yhdistysten vapaaehtoiset osallistuivat tapahtumiin, kuten markkinoille ja erilaisiin tempauksiin, joissa he esittelivät yhdistystään ja sen toimintaa.

Yhdistyksissä tehtiin paljon vapaaehtoista työtä ohjauksen, vertaistuen ja asiantuntijatyön parissa. Monet harrastusryhmät pyörivät täysin vapaaehtoisvoimin, vaikka ne vaativatkin sitoutumista, suunnittelua ja panostusta. Tällaisia ovat esimerkiksi partio, urheilujoukkueet, kuorot ja tanssikurssit.

Lisäksi tärkeä osa vapaaehtoistyötä oli erilaisten tukipalveluiden ylläpitäminen. Tällöin vapaaehtoiset työskentelivät esimerkiksi vertaistukiryhmien ohjaajina, ystävätoiminnassa, vanhusten ulkoilutuksessa, ruoka-avussa tai sairauteen liittyvän neuvonnan parissa.

Vapaaehtoiset toimivat myös varsinaisissa asiantuntijatehtävissä. Yhdistysten osallistuminen erilaisten yhteiskunnan toimintojen järjestämiseen ja niiden asiantuntijuuden kuuleminen oli hyvin tärkeää. Vastaajat luettelivat vaativaa asiantuntijuutta edellyttävinä vapaaehtoistoina mm. pelikehityksen, ympäristölainsäädännön valvonnan ja asiantuntijaluentojen pitämisen.

*”Tapahtumien järjestämistä, retkien ja matkojen järjestämistä,
yhdistyksen hallinnon ja juoksevien asioiden hoito”*

*”Vapaaehtoiset järjestävät tilaisuuksia jäsenistölle. Lisäksi olemme
mukana valtakunnallisen kattojärjestön toiminnassa ja jaamme
stipendejä.”*

*”Kesäteatterin pyörittäminen, kylätalon ylläpito ja siellä pidettävät
tapahtumat välineiden ja tilojen vuokraus”*

*”Tapahtumien suunnittelua, järjestämistä ja yhdistyksen tunnettavuuden
lisäystä eri tapahtumissa.”*

*”Tapahtumien järjestäminen, museoiden ylläpito, hankkeiden edistäminen
ja toteuttaminen.”*

”Lastenhoito, Tapahtumien ja ohjelmien järjestelyapu. Asiointiapu”

”Riistanhoito, ampumaratatoiminta, SRVA toiminta (suurriista virka-apu)”

”Lintuopastuksia, linnuston suojelu, lintulaskenta”

5. Tulevaisuus

Yhdistyksiltä kysyttiin, millaista tukea ne tarvitsevat toimintansa turvaamiseksi. Suurimpana tarpeena esille nousi taloudellinen tuki ja sen ennakoitavuus. Yhdistyksillä oli vaikeuksia selviytyä jatkuvasti nousevista kustannuksista, sillä monesti jäsenmaksut eivät riittäneet kattamaan edes yhdistyksen perustoimintaa. Yhdistyksissä toivottiinkin, että avustuksia voisi saada niiden jokapäiväisen toiminnan rahoitukseen sen sijaan, että jokaisen avustuseuron ehdoksi asetetaan sen käyttäminen johonkin erilliseen hankkeeseen. Juoksevat kulut, kuten vuokra, sähköt, postikulut ja muu säännöllinen toiminta muodostivat suuren osan yhdistysten kuluista ja tulojen saaminen niiden kattamiseksi koettiin tärkeänä. Yhdistykset kaipasivat nykyistä enemmän monivuotista rahoitusta ja kumppanuussopimuksia, jotta ne voisivat suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti ilman jatkuvaa huolta rahoituksen loppumisesta. Lisäksi yhdistysten taloudelliseen tukemiseen liittyvän byrokratian toivottiin vähentyvän. Nykyisten avustushakujen ja niihin liittyvien raportointien kuormittavuus koettiin kohutuuttomiksi verrattuna saatuihin avustussummiin.

Toinen merkittävä tuentarve liittyi toimitiloihin. Monet yhdistykset kertoivat tarvitsevänsä toiminnalleen tilat, jotka saisi käyttöön maksuttomasti tai nimellisellä maksulla. Tilojen toivottiin sijaitsevan tarpeeksi keskeisellä paikalla, jotta yhdistykset tavoittaisivat ihmisiä mukaan toimintaansa. Monet yhdistykset nostivat esiin tarpeen saada edullista, pysyvää varastointitilaa yhdistyksen kaluston ja toimintaan liittyvien materiaalien säilyttämiseen. Yhdistysten arkistojen kerrottiin kyselyn hetkellä lojuvan jonkun jäsenen kotona, mikä muodostaa riskin yhdistyksen toiminnan jatkuvuudelle. Lisäksi mainittiin, että yhdistyksille tarjottavien tilojen tulisi olla nykyistä esteettömämpiä ja varustukseltaan nykyaikaiselle yhdistystoiminnalle soveltuvia.

Vastaajat kokivat, että tukea tarvitaan myös yhdistysten jäsenhankintaan. Julkisilta toimijoilta toivottiin apua yhdistysten toiminnasta tiedottamiseen ja mahdollisuutta päästä esittelemään toimintaa kouluissa ja erilaisissa tapahtumissa, joiden järjestäjänä voisi toimia esimerkiksi kunnat.

Yleisesti yhdistykset kaipasivat tukea sen varmistamiseksi, etteivät niiden vapaaehtoiset ylläsi. Taakkaa olisi hyvä saada jaettua entistä tasaisemmin useammalle toimijalle. Vapaaehtoistoimijoille toivottiin annettavan se arvostus, jonka he ansaitsevat tekemästään ennalta-ehkäisevästä työstä tai nuorisotyöstä.

Yhdistykset kokivat tarvitsevänsä tukea erityisesti viestintään ja markkinointiin liittyvissä kysymyksissä. Apua kaivattiin esimerkiksi sosiaalisen median osaamiseen ja tapahtumien markkinointiin. Kuntien toivottiin avaavan omat tiedotuskanavansa yhdistysten käyttöön. Yhdistyksissä kaivattiin koulutuksia arjen pyörittämiseen liittyvistä asioista, kuten yhdistyslaista, kirjanpidosta ja taloudesta, tietosuojasta ja varainhankinnasta. Lisäksi toivottiin digitukea ja apua uusien digitaalisten toimintamallien käyttöönottamiseksi.

Yhdistyksiltä tiedusteltiin myös, millaisia toimintamuotoja tarvittaisiin alueelle lisää, ja kuinka yhdistykset voisivat torjua syrjintää sekä edistää yhdenvertaisuutta sekä kansalaisten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia. Vastauksissa yhdistykset näkivät itsensä keskeisessä ratkaisijaroolissa yhteiskunnallisessa osallisuudessa, mutta kaipaavat kuitenkin uusia työkaluja ja resursseja vastatakseen kasvaviin haasteisiin. Vastaajat nostivat esiin useita kohderyhmiä ja toimintamalleja, joita alueella tarvittaisiin lisää. Tällaisia ovat esimerkiksi matalan kynnyksen "olohuoneet" eli maksuttomat kohtaamispaikat, kahvilat ja olohuonemaiset tilat, joihin voi tulla ilman sitoutumista.

Lisäksi kaivattiin liikkuvia ja kotiin vietäviä palveluita. Yhdistysten mukaan toimintaa tulisi viedä sinne, missä ihmiset ovat, erityisesti syrjäkylille, ikäihmisten koteihin tai kaduille ja toreille jalkautuen. Taloudellisen avustustarpeen kerrottiin räjähtäneen. Yhdistysten mukaan tarvitaan lisää nuorten ja perheiden harrastusmahdollisuuksia, jotka eivät riipu lompakon paksuudesta. Eräs jatkuvasti suosiotaan kasvattava vapaaehtoistyön muoto oli pop up -osallistuminen, ja sitä tulisi vastaajien mukaan edistää. Yhdistysten perinteisen hallitustyön ei koettu houkuttelevan enää ihmisiä. Sen tilalle tarvitaan enemmän kertaluonteisia, helposti lähestyttäviä tapoja osallistua ja vaikuttaa.

Yhdistykset näkivät itsensä "tasavertaisina kohtaamispaikkoina", mutta tunnistivat tarpeen aktiivisemmalle otteelle yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdistykset, erityisesti urheiluseurat, nähtiin parhaimpina alustoina maahanmuuttajien kotouttamiseksi suomalaiseen yhteiskuntaan. Erilaisten erityisryhmien osallistumista yhdistystoimintaan toivottiin tuettavan aktiivisemmin, sillä ne jäävät helposti päätöksenteon ulkopuolelle silloin, kun yhdistyksen ydintarkoitus ei ole tukea niiden etuja. Vastaajien mukaan avoimuutta ja asennetta tulisi pitää yllä entistä aktiivisemmin. Vastaajat kertoivat, että "Kuka tahansa voi tulla mukaan" -viestiä pitää vahvistaa. Syrjintää torjutaan heidän mukaansa parhaiten tekemällä asioita yhdessä eri sukupolvien ja kansallisuuksien kesken. Tällaisen yhteistyön foorumeina toimivat esimerkiksi asukastuvat.

Kolmannen sektorin toimintaa pidettiin vastauksissa merkittävänä vaikuttamisen ja osallistumisen väylänä suomalaisessa yhteiskunnassa. Vastauksissa nostettiin seuraavanlaisia ehdotuksia sille, että kansalaisten ääni kuuluisi paremmin:

- Tarvitaan enemmän julkisen tahon ja yhdistysten edustajien keskustelutilaisuuksia, joissa saavutetaan suora yhteys päättäjiin ja joissa asukkaat ja kuntapäättäjät kohtaavat vapaamuotoisesti.
- Yhdistysten ja järjestöjen ääntä kuultaisiin, niiden mielipiteitä kerättäisiin aktiivisesti esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa ja toimitettaisiin vaikkapa kunnan päätöksentekijöille.
- Yhdistysten välinen yhteistyö ja yhteinen edunvalvonta antaa painoarvoa asioiden edistämiseen julkisen sektorin suuntaan.

”Kansalaisten osallistumista olisi hyvä rohkaista, järjestämme paljon tapahtumia, eikä niissä kaikissa ole aina isoa osallistujamäärää, vaikka ne, jotka ovat paikalla, viihtyvät.”

”Alueella tarvitaan lisää toimintamuotoja, jotka tukevat osallisuutta ja toimijuutta erityisesti niille, jotka jäävät helposti palveluiden ja työelämän ulkopuolelle. Tällainen toiminta voi olla esimerkiksi yhteisöllistä, matalan kynnyksen tekemistä, jossa osallistujat eivät ole vain toiminnan kohteita vaan aktiivisia tekijöitä.”

”Varmasti ratkaisuja olisi paljon, mutta näihin liittyen yleensä heitetään vastuu vain yhdistyksille. Suunnitelma ja rahoitus jostain muualta niin monet yhdistykset lähtisivät mukaan erinäisiin projekteihin.”

”Yhdistykset voisivat torjua syrjintää ja edistää yhdenvertaisuutta parhaiten yhteistyön avulla. Mitä enemmän teemme yhteistyötä erilaisten yhdistysten ja ihmisten kanssa, sitä paremmin opimme tuntemaan kaikki ihmisryhmät ja kohtaamaan heidät asianmukaisella tavalla.”